

ورتالىقتىڭ ەكولوگىيالىق ورتالى قورعاۋدى قۇرۇۋ - تەكسەرۋى جالغاسۇبا

ورتالىق ەكولوگىيالىق ورتالى قورعاۋدى قۇرۇۋ - تەكسەرۋە 5 - گرۇپپاسى 16 - توپىاغى ارىز - ارمان ستەرىن اۆتونومىيالى رايونىنىڭ بىتىرۋىنە وتكىزدى

انار بۇلت / شىنچياڭ گازەتىنىڭ ئىتد- شىسى ۋاڭ يايۇن 4 - ايدىڭ 10 - كۈنى ۇرمىچىدەن خابارلايدى. 4 - ايدىڭ 10 - كۈنى ساعات 1دە ورتالىق ەكولوگىيالىق ورتانى قورعاۋدى قۇزاۋ - تەكسەرۋە 5 - گرۇپپاسى 16 - توپىاغى 67 ارىز - ارمان ئىسىن (تەلەفوندا ايتىلغانى 48 ئىسى، خاتپەن ايتىلغانى 19 ئىسى) شىنچياڭنىڭ بە- تىرۋىنە وتكىزدى. مۇنىڭ بىشىندە اۆتو- نومىيالى رايونغا 55 ئىسى، شىنچياڭ ئوندە- رىس - قۇرىلىس بېڭتۇانىنا 12 ئىسى وتكىد- زىلدى. 16 - توپتا اۆتونومىيالى رايوننىڭ بە- تىرۋىنە وتكىزىلگەن ارىز - ارمان ستەرى 10 ايمىاق، وبىلىسى، قىلامەن قاتىستى بولغان، اشالاپ ايتىساق، ئۇرمىچى قالاسىنا

خوتان ايماعى:

بىولوگىيالىق زات پايدالانىلاتىن قازاندىققا كومىر پايدالانىۋدى تىدى

نىڭ بىتىرۋىگە وتكىزىپ بەرگەن ”خوتان مېنتىڭ قۇرىلىس ماتەريالدارى شەكتى جا- ۋاپكەرشلىك سەرىكتەستىگى پايدالانىپ وتىرعان كومىر جاعمالتىن قازاندىقتىڭ ياردىڭ راسمىدەۋ ئوتىشىنن تاپسىرعاندا- عى بىولوگىيالىق جانغىش زات پايدالانىلاتىن قازاندىقپەن سايىكەسپەۋى” ئتۇرالى ارىز - ارماندى قايىلداغان سۇڭ، خوتان ايماعە- نىڭ، خوتان اۋدانىنىڭ ەكولوگىيالىق ورتا تاراۋلارى دەرەۋ كاسىيى ادامداردى جىبە- رىپ ۇستىندە تەكسەرۋ جۇرگىزدى. خوتان ايمىاقتىق ەكولوگىيالىق ورتا مەكەمەسى خوتان اۋداندىق بولمىشە مەكە- مەسىنىڭ باىستىعى چيۇ شيخۇاڭ بلاي دەپ تانىستىردى: تەكسەرۋ ارقىلى خوتان شيخچۇي قۇرىلىس ماتەريالدارى شەكتى جاۋاپكەرشلىك سەرىكتەستىگىنىڭ 2017 - جىلى خوتان مېنتىڭ قۇرىلىس ماتەريالدارى شەكتى جاۋاپكەرشلىك سەرىكتەستىگىنىڭ زاۋۇد ۇيلەرى مەن ئوندىرىس جەلىسىن جالعا المپ پايدالانغاندىى، بىيىل 3 - ايدا 20 كۈن مولشەرىندە بىولوگىيالىق زات پايد- دالانىلاتىن قازاندىققا كومىر پايدالانوۋ جاە-

لىق ورتانى قورعاۋدى قۇزاۋ - تەكسەرۋ 5 - گرۇپپاسى 16 توپتا جالبي 848 ارىز - ارمان ئىسىن شىنچياڭنىڭ بىتىرۋىنە وتد- كىزدى. مۇنىڭ دىشىندە اۆتونومىيالى را- يونغا 708 ئىسى، شىنچياڭ ئوندىرىس - قۇرىلىس بېڭتۇانىسنا 140 ئىسى وتكىزدى- دى. تانىستىرۇغا قاراعاندا، اۆتونومىيالى رايون قايىلداغان 708 ارىز - ارمان ئىسى- نىڭ بارلىعى ئارتىپ بويسىنا قاتىستى ايماق، وبىلىس، قالالاردىڭ بىتىرۋىنە تاپىس- رىلغان. مۇنىڭ شىشىندە ئۇرمىچى قالاسىنا 328 ئىسى، سانجى وبىلىسىنا 72 ئىسى، بايىند- هولين وبىلىسىنا 56 ئىسى، دلە وبىلىسىنا 54 ئىسى، قۇمىل قالاسىنا 49 ئىسى، اقسۇ ايماء- عنىا 32 ئىسى، تارباغاتاي ايماعىنا 26 ئىسى،

قاشقار ايماعىنا 23 ئىسى، ئۇرپان قالاسىنا 18 ئىسى، بۇرتالتا وبلىسىنا 17 ئىسى، الناي ايماء- عنىا 15 ئىسى، خوتان ايماعىنا 7 ئىسى، قاراء- مايلى قالاسىنا 5 ئىسى، قىزىلسۇ قىرىغىز اۋ- تونومىيالى وبلىسىنا 5 ئىسى تاپسىرىلغان، اۋ- تونومىيالى رايوندىق ارىز - ارمان مەكەمە- سىنىڭ بىتىرۋىنە 2 ئىس (مۇنىڭ دىشىندە ئىسر ئىستى الناي ايماعىمەن بىرىگە بىتىرە- دى) وتكىزىلىپ بەرىلگەن. لىسانتۇ تۇرلە- رىنە ئبولپ قاراعاندا، اۆتونومىيالى رايون قايىلداغان 708 ارىز - ارمان سىشىندە ائوموس- فەرانىڭ، ەكولوگىيانىڭ، توپىراقتىڭ لىستاند- ۇنىا قاتىستى تۇرلەرى ئىبرشاما كوپ بولپ، بۇلار قورشاعان ورتا ماسەلىلەرى جالپى سانىنىڭ جەكە - جەكە 29.5%، 20.1%، 13.6%ن يەلەگەن.

ەكولوگىيالىق ورتانى قورعاۋدىڭ قاتىستى تالانتپارى بويسىنشا، زاڭ بويسىنشا، بەلىگىلەمە- گە ساي ئوندىرىس جۇرگىزىپ، قورشاعان ورتانى لىساتۇ وقىيىلارنى تپاتىدىغىن ئىبلد- دىردى.

”ئىز زاڭ بويسىنشا، ەرەجە بويسىنشا وسى رەتكى زاڭغا قايشى ارەكەتتى ئىسر جاقتى ەتەمىز، سونداي - اق قاراستى اۋ- ماقتاعى قاتىستى قورشاعان ورتانى قورعاۋ ماسەلەلەرىن رەتتەپ، اداقتاپ تەكسەرىپ، ماسەلەنى ەرە تىبايق، ەرە شەشىپ، بۇقا- رانىڭ قورشاعان ورتاعا قاتىستى زاڭدى ۇقتى - مۇددەسىن شىنايى قورعايمىز“، - دەدى خوتان ايمىاقتىق ەكولوگىيالىق ورتا مەكەمەسى پارتيا باىسشىلىق گرۇپپاسىنىڭ مۇشەسى، ورنىباسار مەكەمە باىستىعى تۇرغۇن قادىر.

ۇعسۇغا قاراعاندا، خوتان ايماعى ”ئىر ارىز - ارمانغا ئىسر جوبا دايىنىداپ، ئىر ارىز - ارمانغا ئىر ارناۋلى القا قۇرىپ” قۇراپ بىتىرۋ ئتۇزىمىن ورتانىپ، قاتىستى تاراۋلار كۇن ساين قاداعالاپ، كۇن ساين قۇراپ، ورتالىق ەكولوگىيالىق ورتانى قور- عاۋدى قۇزاۋ - تەكسەرۋە 5 - گرۇپپاسىنىڭ بىتىرۋىگە وتكىزىپ بەرگەن ارىز - ارمان دىس- تەرىن رەتتەشۇ - تۇزەتۋدى تپاناقتاندىرۇغا شىنايى كەپىلدىك تەكەن.

رايوننىڭ اۋىل شارۋاشلىعى ماتەريالدارىمەن قامداۋ قورى جاعداين ورنالاستىرىپ، رايو- نىمىزدىڭ اۋىل شارۋاشلىعى ماتەريالدارىمەن قامداۋدى قامتاماسىز ەتۇ جاعداين جالبى بەتىتك يگەرەپ، جەر - جەردىڭ اۋىل شار- ۋاشلىعى ماتەريالدارىن ئوندىرۇشى، تپجارات ەتۇشى كاسپورىندارىن ەر تەرەك ئوندىرۇدى، جەتكىزۋدى، ساقتاۋدى قۇزاس- تىرىپ، بار كۇشىن سالىپ زاتىتىق ماتەريال. داردى جەتكىلىكتى دايىنىداپ، كوكتەمگى ەگىستى قامتاماسىز ەتتى.

كەزەكتە بۇكىل رايوننىڭ اۋىل شارۋا- شلىعى ماتەريالدارىن ساقتاۋ، قامداۋ جاە- دايى تۇتاس تۇعالىق جاقتان ورنىقتى. 4 - ايدىڭ 2 - كۇنىنە دەيىن بۇكىل رايوننىڭ (جەرگىلىكتى ورنىنىڭ) ەگىس داقىلدارى تۇقىمىنىڭ دايىنداۋ مولشەرى 108.73%كە، جىمىيالىق تىڭايىقتىشىنىڭ دايىنداۋ مولشەرى %126كە، اۋىل شارۋاشلىغىغا پايدالانىلاتىن جالغانىن ارالىستىرىپ جىبەرۋ، الدامكوسنىڭ نىستەۋ، بەلىكى ارقىلى الداپ سوغۇ، باغاسىن اشق جازبۇ، استاسىپ باغانى جوعارىلاتۇ، شلىق دارىلەرىنىڭ دايىنداۋو مولشەرى %86كە جەتىپ، كوكتەمگى ەگىس ئوندىد- ردىسى قاچەتىن قاناعاتاندىرا الادى دەپ مەجىلەنۇدە.

اۋىل شارۋاشلىعى ماتەريالدارى باغا- سى جوعارلاۋنىڭ استىق ەگەتىن ەگىشىد- لىەرگە نىقالىن باسەڭدەتۇ، استىق ەگەتىن ەگىشىلەردىڭ كىرىسىن ورنىقتىرۇ ئۇشىن، جۇقتا اۆتونومىيالى رايون ورتالىق تۇسىر- گەن ناقتى استىق ەگەتىن ەگىشىلەرگە ئىسر جولدا بەرىلەتىن قوسىمىشا قاراجاتتان 384 مىلليون يۋان تاراتىپ، استىق ئوندىرىسىن قولداۋدىڭ بەلىسەندى سىيگىنالىن تاراتىپ، استىق ەگەتكە ەگىشىلەردىڭ بەلىسەندىلىگىن جۇبىلدىردى جانە قورعدى.

(انار بۇلت / شىنچياڭ گازەتىنىڭ ئىلتىشىشى شى شپىن، قاتىناسقان تىلىشلەر مانىيىڭ، توپيا، رىن خۇا، ليۇ ي، ران خۇ)

قاشقار - ستامبول - مىۋىنخەن جۇك اۆتومويىلى

تاسىمال جەلىسى اشىلدى

انار بۇلت / شىنچياڭ گازەتىنىڭ تىلىشلىرى چىن چىياڭيۋى، خان چپىن - يان 4 - ايدىڭ 10 - كۈنى ۇرمىچىدەن خابارلايدى. قاشقار - ستامبول - مىۋىنخەن جۇك اۆتومويىلى قاتنىسنا جەلىسىنىڭ (نومەندە قىسە قارتىلىپ ”جۇك اۆتومويىلى قاتنىاس جەلىسى” دەلىندى) العاشقى كەزەڭگى 4 - ايدىڭ 6 - كۈنى قاشقارداعى كەشەندى قورعامالى باجى را- يونىنان جولغا شىقتى، ەرەكشنام شەكارا وتكەلىنەن شەسىپ، ەڭ سوڭىندە دا گەرمانيانىڭ مىۋىنخەنىنە جەتەدى. بۇل قاشقاردان قاتنىعان تۇغغىش جۇك اۆتومويىل قاتنىاس جەلىسى تاسى جول تاسىمالنى ئتاسىلنىڭ جۇك اۆتومويىلى قاتنىاس جەلىسى تاسى جول تاسىمالنى تاسىمال ئىسر ئتۇرى، جايىشلىقتا ئىرى تۇرپاتتى جۇك اۆتومويىلدىرى تاسىمال قۇرالى بولاتىن، تاسى جول تورىنا ارقا سۇبەيتىن، كەسەتەمدى، عدال ۋا- قىتىندا قاتنىاپ، ايتىلغان ۋاقىتتا جەتەتىن، ەڭ جاڭا وركەندەگەن تاسىمال ئتاسىلى. جۇك اۆتومويىلى قاتنىاس جەلىسىندە جۇڭگودان ەۋروپاعا دەيىن تۇتاس بارىستا جۇكتى اۋستىرىپ تىبەۋ نەمەسە ئتۇسىرۇ قاچەتد- سىز، ول تاسىمالدىڭ وزىندىك قۇنى تومەن بولۇ، جۇك ورنى شەكتەمە- گە ۇشراماۋ، ۋاقىتقا كەپىلدىك بەرۇ، كەدەننەن ئوتۇ قابىلەتى كۇشتى بولۇ، تاسىمال قۇاتى ئىبرشاما مەىم بولۇ سياقتى باىسىدىقتارعا يە. ول اۋە تاسىمالنىنان، تەڭىز تاسىمالنىنان، تەمىر جول تاسىمالنىنان كەپىنگى تاغى ئىر تاسىمال ئتاسىلى سانالادى، ”ئورتىشى زات اىنالىمى ارناسى” دەپ تە اتالادى.

قازىر قاشقاردان تۇركيا ارقىلى ەۋروپاغا وتەتىن جۇك اۆتومويىلى قاتنىاس جەلىسى 10 مەملىكەت پەن 2 وڭىرلىك ەكونوميكالىق ۇيمەدى قامتىپ، مولشىرىمەن 400 مىلليون جان سانىنا پايداسىن تىگىزىپ، مولشەر- مەن 15 مىلليارد دوللارلىق شەكارا اتىعان سىقرلى ەكونوميكالىق بازار شاماسىنا يە بولپ وتىر.

”بۇل جەلىنىڭ جالپى ۇزىندىعى 5000 كىلومەتىردەن اسادى، 7 دە 9 كۇندە بولعارىباغا جەتۇگە بولادى. بىيىل سەرىكتەستىگىمىز بۇل جەلىدە- گى تاسىمال جۇمىسىن ۋدايىلاندىرىپ جۇرگىزۇگە قۇلىشىنىپ، ەل شىشىندە- گى اناغۇرلىم مول ساپالى ونىمەردەڭ ەۋروپا بازارىنا شىغۇنا قول جەتد- كىزۇگە قۇلىشنادى“، - دەيدى وسى كەزەك جۇك تاسىمالىنا جاۋاپتى قاشقارداعى بەلىگلى سەرىكتەستىكنىڭ جاۋاپتىسى جاڭ چى.

وسى كەزەكتەگى جۇكتەردىڭ كەدەننەن ئساتتى وتۇنە شىنايى كە- پىلدىك ەتۇ ئۇشىن، قاشقار كەدەنى ۇستەمە جۇمىس سىتتەپ كاسپورىن ئۇشىن تەكسەرۇ - انىقتاۋ، كەدەندىك راسمىدەۋ سياقتى كەدەننەن ئوتۇ جۇمىستارىن سىتتەپ، شەكارادان شىققان جەردەگى كەدەنمەن جۇكتى كە- دەننەن وتكىزۇ تارتىسندەگى لىكەرىلەۋشلىك جاعدايى مەن شەكارا وتد- كەلىندەگى جۇكتىڭ كەدەننەن ئوتۇ جاعداين درىقتىلقپەن ئتۇيىستىرىپ، ار بۇنىنىڭ مۇلتىكىسىز تۇيسۋىنە شىنايى كەپىلدىك ەتىپ، كەدەننەن وتۇدە ”ەشقانداي كەشىگۇ بولماۋدى” جۇزەگە اسردى.

قاشقار كەدەنىنىڭ ورنىباسار باىستىى لان فىڭنىڭ ايتۇنىشا، قاشقار- دان تۇركيا ارقىلى ەۋروپاغا وتەتىن جۇك اۆتومويىلى قاتنىاس جەلىسىنىڭ اشلىۋى قاشقاردىڭ اۋياتىسيا، تەمىر جول سياقتى شەكارا اتىعان تاسىمال باىسىمدىىن ساۋلەلەندىرۇ نەگىزىندە، شەكارا اتىعان جاڭا تاسىمال ئتاسىلنىن اشىپ، ەل شىشىندەگى جۇكتەردىڭ قاشقار ارقىلى ەۋروپاغا ئوتۇد- نىڭ شەكارا اتىعان تاسىمالىنا جاڭا تاڭداۋ قوسىپ، ”ئىر بەلدەۋ، ئىسر جولى” بىرگە قۇرۇ، وڭىۋىستىك شىنچياڭ زات اىنالىمى ورتالىغىن قا- لىپتاستىرۇ، قاشقار ايماعىنىڭ جاڭا ەكونوميكالىق ارتتۇ ئتۇيىىن جەتىلد- ىردىرۇ جاعىندا ماڭغىزدى رولعا يە ەكەن. قاشقار كەدەنى شارۋاشلىق - ساۋدا ورتاسىن ۇزدەكىسىز ساپاللاندىرىپ، جۇمىسى ئتارتىىن ىقشامە- دىاپ، ئتۇرلى ساۋدالاردى قولايلىلاندىرۇ شارالارىنىڭ تپاناقتانۇىن كۇشىيتىپ، جاڭا وركەندەگەن كاسىپ كۇبىلەرىنىڭ داۋمۇىن ۇزدەكىسىز قولداپ جانە جەتىلدىرىپ، رەفورمانىڭ پايداسىن تولىق سىكسە قوسىپ، كاسپورىنداردىڭ جۇمىس سالاسىن جانە شەتەل بازارىن كە- گەيتۇىنە كومەكتەسىپ، قاشقاردىڭ باتىسقا ەسك اشۇدىڭ جاڭا بىيىك تۇر- عىسىن قالىپتاستىرۇشنا دەم بەرەدى.

		
--	---------------	--

(باسى 1 - بەتتە)

بىلىتىرىى سايبەكس مەزگىلدەگىدەن 501 مىڭ 900 مۇ ارتىپ، كوكتەمگى تۇقىم ئسڭىرۇ اياق اللسى جالپى جاقتان بىلىتىرىى سول تۇستاغىدان تەز بولپ، بىيىلى كوكتەمگى ەگىس ئوندىرىسىن ورنىداۋعا بەرىك نەگىز قالادى. ەگىس مەزگىلىنىڭ ئىسر ئسات ۋاقىتىنىڭ وزى التىنىنان دا قىمبات دەيتىن كوكتەي تەستىلكتى كۇشىيتىپ، نىدەتتەن ساقتانۇ - تىزگىندەۋ مەن كوكتەمگى ەگىس ئوندىرىسىن ئىسر تۇتاس جوسپار- لاپ، ويداعىداي يگەرەپ، ەگىس مەزگىلىن كەشىكتىرىپ الماۋعا شىنا- تىگى كەپىلدىك ەتكەندە عانا، استىق حاۋىپسىزدىگى سىندى ”مەملىكەتد- ەك زور ئسىس” ناقتى تپاناقتاندىرىپ، اۋىل شارۋاشلىغىنىڭ نەگىزگى جاعداين بولاتتاي بەرىك، تايىشانداي ورنىقتى ەتۇگە بولادى.

كوكتەمگى ەگىس ئوندىرىسىن ويداعىداي يگەرۇ اسما مۇقىبات بولۇدى قاچەت دەدى. قازىنالىق قارىجى قولداۋىن كۇشىيتۇدەن اۋىل شارۋاشلىعى عىلىم - تەخنىكا تىرەگىن كۇشىيتۇگە دەيىن، تۇقىم، جىمىيالىق تىڭايىقتىشى سىياقتى اۋىل شارۋاشلىعى ماتەريالدارىمەن قامتامال- سىز ەتۇدەن اۋىل شارۋاشلىعى تەخنىكتەرنىڭ ەگەي رولىن ساۋلەلەند- ىردىرۇگە دەيىن، قوعامدانغان قىزمەت وتەۋدىڭ ”ەڭ سوڭغى ئىسر كىلو- مەتىرىن” اشۇدان سۇركىيىلى اۋا رايىنا توتەپ بەرۇدى، ساقتانۇدى جاقسى نىستۇگە دەيىن تەك شارۋالاردىڭ ويلاعانىن ويلاپ، شارۋالاردىڭ اسقىدا. نىنا اسىمىپ، كوكتەمگى ەگىس وندىرىسىنە ساياتىن ارقايسى بۇنىنداردى ناقتى، ەگجەي - تەكجەيلى، ويداعىداي سىتتەپ، شارۋالار رىقتى نىستەيد- تىن، ۇكېمەت سۇبەمەلدەيتىن، بازار اىنالىسقا سالاتىن قارىم - قاتىناستى ئىسر جايلى ەتكەندە عانا، كوكتەمگى ەگىس ئوندىرىسىن جوعارى ساپا- مەن ورنىداۋدىڭ قۇاتى بىرىككەن كۇشىن ۇيىستىرۇغا بولادى.

جەر - جەر اتىناسىققا كەلىپ، استىق حاۋىپسىزدىگى اۋىر مىندەتىن ارقالاپ، استىق بارلىقسىزدىگى قورغانسى شىبەن بەكەمدەپ، استىق حا- ۋىپسىزدىگىنىڭ درىقتىلىق ۇقىغىن مىقتاپ يگەرسەك، سوز جوق، ”جۇڭ- گونىڭ اس كەسەسىنە” ئىپتى دە كوپ ”شىنچياڭ استىغىن” تولتىراتىن بولامىز.

”لەپتى لەبىزگە” ماقاللا جولدداۋ حىات ساندىعى:
(xjrbplb@126.com)